

FOÇA BELEDİYESİ VE SAĞLIK HİZMETLERİ

Nihat DİRİM*

M.Ö. IX. Yüzyılda Dor istilası ile Yunanistan'dan Batı Anadolu'ya gelen 12 İon kentinden biri de Phokaia (Foça) dır. İonlar, kentlerini Herodot'a göre "Bizim yeryüzünde bildiğimiz en güzel gökyüzü altında ve en güzel iklimde" kurdular.

Bu en güzel gökyüzü altındaki Foça, milattan öncesine dayanan zengin tarihi ve doğal güzellikleri ile önemini hala sürdürmektedir.

1913 yılından beri süregelen arkeolojik kazılarda, çeşitli dönemlere ait çok değerli buluntuların elde edilmesi, Türkiye'deki temiz kalmış birkaç denizden birine sahip olması, dünyada nesli tükenmekte olan Akdeniz Foku'nu denizinde barındırması bu şirin ilçenin özelliklerinden birkaçıdır.

Foça Belediyesi, bu zengin tarihi ve doğal güzellikleri titizlikle koruyarak, aynı zamanda da Foçalılardan ve konuklardan gelen yoğun pekçok talebi günün koşullarına uygun karşılamaya çalışarak hem çok güç hem de çok zevkli bir görevi sürdürmenin gururunu taşımaktadır.

Foça Belediyesi'nin sunduğu hizmetlerin arasında önemli bir yer tutan sağlık hizmetleri aşağıdaki ana başlıklar altında incelenebilir:

1. Koruyucu Sağlık Hizmetleri
2. Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri
3. Laboratuvar hizmetleri
4. Sosyal Hizmetler
5. Veterinerlik Hizmetleri
6. Ruhsat Hizmetleri

1. Koruyucu Sağlık Hizmetleri: Koruyucu Sağlık Hizmetleri kapsamında yer alan, Kişiyeye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetlerini ağırlıklı olarak ilçedeki Sağlık Ocağı vermektedir. Foça Belediyesi daha çok Çevreye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetlerini sunmaktadır. Ancak bu hizmetler de dolaylı olarak kişisel sağlığı ilgilendirmektedir.

Çevreye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri:

- a. Katı Atıkların (Çöplerin) Toplanması, Uzak-

laştırılması: 2 adet çöp aracı ve 6 personel ile çöp toplama ve uzaklaştırma hizmetleri gerçekleştirilmektedir. Kışın günde yaklaşık 30 ton, yazın ise yaklaşık 60 ton çöp toplanmaktadır.

b. Vektör Kontrolü: Özellikle yaz aylarında sivrisinek ve karasinek mücadelesi yoğunluk kazanmaktadır. Soğuk sisleme (ULV), sıcak sisleme (Termal Fogging) ve pulvarizasyon sistemleri ile sinek mücadelesi yapılmaktadır.

Konutlar ve konut çevreleri dışında çöp toplama alanları ve dere yatakları da vektör mücadelesi amacıyla periyodik olarak ilaçlanmaktadır.

c. İçme ve Kullanma Suyu Kontrolü: İçme ve kullanma sularının her 15 günde bir bakteriyolojik ve kimyasal analizleri yaptırılmaktadır. Kullanma suyu olarak verilen şebeke suyu otomatik gaz klor cihazı ile klorlanmaktadır.

İlçenin içme suyu, belirli noktalarda bulunan çeşmelerden ücretsiz olarak tüketime sunulmaktadır. Bu sular ise basit yöntemle hergün klorlanmakta, ayda birkez depoları temizlenmekte, yıkanmakta ve permanganatla ilaçlanmaktadır.

1993 yılının ilk 11 ayında 147 içme suyu analizi yaptırılmıştır.

d. Deniz Suyu Kontrolü: Foça için deniz özel bir önem taşımaktadır. İlçenin her yerinden denize girilebilmesi, son derece temiz olması, ayrıca Akdeniz Foklarının bu sulara yaşaması denize ayrı bir özen gösterilmesini gerektiren ayrıcalıklardır.

15 günde bir çeşitli noktalardan alınan deniz suyu örneklerinin bakteriyolojik analizleri yaptırılmaktadır. 1993 yılı Aralık ayına kadar 108 deniz suyu örneği analiz ettirilmiştir.

Ayrıca Çevre Bakanlığı tarafından Foça Belediyesi'ne bağışlanan bir tekne ile sürekli deniz kontrolleri yapılarak, denizin kirletilmesini engelleyici önlemler alınmaktadır. Çevrenin, özellikle denizin temiz tutulması konusunda halkın daha duyarlı davranması için çeşitli uyarı levhaları, yazılar hazırlanıp belirli noktalara konulmakta, çevre ve deniz

* Foça Belediye Başkanı

temizliği kampanyaları düzenlenmektedir. Son 3 ay içinde 2 kez dalgıçların da katıldığı deniz dibi temizliği, 2 kez de çevre temizliği kampanyası düzenlenmiştir.

e. Evsel Sıvı Atıkların Uzaklaştırılması (Fosseptik Çukurlarının Boşaltılması): Foça'da kanalizasyon sistemi henüz proje aşamasında olduğu için, evsel sıvı atıklar fosseptik çukurlarında toplanmakta ve buradan vidanjörlerle çekilerek, uzak bir bölgeye dökülmektedir. Kanalizasyon sisteminin yapımı ile ilgili girişimler sürmektedir.

f. Gıda Kontrolü: Tüketime sunulan gıda maddelerinin denetimini yapmak, gerektiğinde bu gıda maddelerinden örnekler alarak analizlerini yaptırmakta Belediyenin verdiği hizmetler arasındadır. Foça Belediyesi Sağlık Müdürlüğü, Çevre Sağlığı ve Zabıta Amirliği birimlerindeki görevlilerden oluşan bir ekip, gıda maddesi üreten ve satan işyerlerini periyodik olarak kontrol etmekte, sağlığa aykırı olarak gördükleri durumlarda gerekli yasal işlemleri yapmaktadırlar. Ayrıca, önümüzdeki günlerde, ilçedeki lokanta, restaurant, bar, kahvehane, fırın gibi yiyecek ve içecek hizmeti sunan işyerlerinde çalışan tüm personelin katılacağı, gıda hijyeni ve genel sağlıkla ilgili bir eğitim çalışması yapılacaktır. Bu çalışmada pratik bilgilerin yanında uygulamalı eğitim de verilecektir.

g. Portör Muayeneleri: Gıdaların kontrolü yanında, gıda üreten ve satan işyerlerinde çalışanların, hastalık taşıyıcısı olup olmadıkları da periyodik olarak kontrol edilmektedir. 1993 yılının ilk 11 ayında 520 kişiye portör muayenesi yapılmış, barsak paraziti dışında pozitif bulguya rastlanmamıştır. Aynı tarihler arasında 495 esnafın da 3 aylık periyodik muayeneleri yapılmıştır.

h. Gayrisihhi Müesseseler Kontrolü: Belediye tarafından açılış izni verilen 3. sınıf gayrisihhi müesseselerin izin aşamasındaki koşulları taşıyıp taşımadıkları Sağlık Müdürlüğü, Çevre Sağlığı, Zabıta Amirliği ve İmar Birimi elemanlarından oluşan bir ekip tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, eski ve yeni tüm gayrisihhi müesseselerin kontrolü ve denetimi de yapılmaktadır.

1. Konut Hijyeni: Konutların su ve atıksu sistemlerinden kaynaklanan yakınmalar, Çevre Sağlığı Birimi koordinasyonluğunda değerlendirilmektedir. 1993 yılı içinde yaklaşık 600 kişi, konutları ve çevresi ile ilgili yakınmada bulunmuştur. Bu yakınmaların tümü, Fen İşleri Müdürlüğü ekiplerinin de yardımı ile değerlendirilmiş, arızaların giderilmesi-ne çalışılmıştır.

2. TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ:

Foça Belediyesi Sağlık Müdürlüğü'nce ayaktan muayene ve tedavi hizmetleri verilmektedir. Polikliniğe başvuran tüm hastaların muayeneleri yapılmaktadır. Ayrıca yine Sağlık Müdürlüğü'nde enjeksiyon ve pansuman hizmetleri de sunulmaktadır. 1993 yılının ilk 11 ayındaki poliklinik sayısı 4796'dır. Aynı tarihlerde 1818 pansuman ve enjeksiyon yapılmıştır. Acil durumlarda, hastaların ambulansla çevre illerdeki hastanelere taşınması için Belediye'ye ait ambulans 24 saat hizmet vermektedir.

3. LABORATUVAR HİZMETLERİ:

Sağlık Müdürlüğü'ne bu yıl alınan EKG (Elektrokardiyografi) ve Açlık Kan Şekeri tahlil cihazı ile çok düşük bir ücret karşılığında laboratuvar hizmetleri verilmektedir. İsteyen herkes bu hizmetlerden yararlanabilmektedir.

1993 yılının ilk 11 ayında 23 Açlık Kan Şekeri analizi ve 5 EKG çekimi yapılmıştır.

4. SOSYAL HİZMETLER :

Sosyal Hizmetler kapsamında aşağıdaki başlıklar altında hizmet sunulmaktadır:

a) Kreş ve Gündüz Bakımevi: 1992 yılında hizmete giren Foça Belediyesi Çocukeyi çalışan annelerin önemli bir gereksinimini karşılamaktadır. Yuva (2-3 yaş), Ana Okulu (4-5 yaş) ve Ana sınıfı (6 yaş) olmak üzere 3 ayrı yaş grubuna eğitim veren Çocukeyinde halen kayıtlı öğrenci sayısı 45'tir.

b) Çocuk Parkları/Parklar: Çocuk için oyun sevgi kadar gerekli bir ihtiyaçtır. Foça Belediyesi de çocukların bu ihtiyacını karşılamaya yönelik çocuk oyun alanlarının yapımını sürdürmekte ve mevcut alanlara yenilerini eklemektedir.

İlçemizde yoğun bir ağaçlandırma ve çevre düzeni kampanyası yürütülmektedir. Bu kampanya kapsamında son 4 yılda 40.000 ağaç fidanı ve çeşitli çiçeklerden oluşan bitki dikimi yapılmıştır. 1994 yılı için 25000 ağaç fidanı dikilmesi hedeflenmiştir. Bu bitkilerin önemli bir bölümü park olarak ayrılan alanlara dikilmektedir.

c) Yoksullara Gıda-Yakacak-Giysi ve Para Yardımı: İlçemiz halkından yoksul olanlara çeşitli şekillerde yardımlar yapılmaktadır. Bu kişilerden hasta olanların ilçemizde ya da diğer illerdeki muayene ve tedavi ücretlerinin karşılanması; gıda, yakacak, giysi yardımına gereksinimi olanlara bu yardımların yapılması sürdürülmektedir.

5. VETERİNERLİK HİZMETLERİ :

1993 yılında hizmete giren yeni Mezbaha ile veteriner hekimlik hizmetlerimiz daha sistemli ve yeterli olarak verilmektedir. Veteriner hekim kontrolünde kesilen hayvanlar sağlığa uygun koşullarda depolanmakta ve buradan kasaplara dağıtılmaktadır. Mezbahada çalışan kasaplar ve diğer personel periyodik olarak sağlık kontrolünden geçmektedir.

Mezbaha dışında veteriner hekimlik hizmetleri arasında; tavuk eti, süt ve süt ürünleri satılan yerlerin denetlenmesi, sucuk satan yerlerde sucuklarda bandrol kontrolü, balıkhanenin kontrolü yer almaktadır. Şu günlerde, başıboş gezen kedi, köpek gibi hayvanların toplandığı bir barınak yapımı sürmektedir. Bu barınakta kalan tüm hayvanlara bir künve ve kimlik kartı verilecek, ayrıca aşıları yapılarak bunlar kayda geçirilecektir. Ayrıca kedi ve köpekler için ücretsiz aşı hizmeti de verilecektir.

6. RUHSAT HİZMETLERİ :

Belediye sınırları içindeki alanlarda bulunan işyerlerinden ruhsat talebinde bulunanlara İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilmektedir.

Ayrıca 394 sayılı hafta tatili kanununa göre Hafta Tatili Ruhsatı verilmektedir.

Ruhsatsız faaliyete geçen işyerlerinin faaliyetlerinin ruhsat alana kadar durdurulması için işlem yapılmaktadır.

SAĞLIK HİZMETLERİ SUNUMUNDA KARŞILANAN GÜÇLÜKLER

Foça Belediyesi'nin hizmet götürdüğü nüfus ve alanlar aşağıdaki gibidir:

Hizmet götürülen nüfus :

Stabil ilçe nüfusu	: 12.057
Yaz sezonu ortalama nüfus	: 50.000

Hizmet götürülen alan :

1. Turistik tesisler	: 15 (Tatil köyü + plaj ve kamplar)
2. Askeri alanlar	: 4 (Askeri birlik ve lojman)
3. Diğer tesis ve meskun mahal	: 7.000 (Ev ve işyeri sayısı)
4. Çöplük ve dere yatakları	: 6 (İlaçlama yapılan yerler)

Yukarıdaki rakamlardan da görüleceği gibi Foça'nın yaz ve kış aylarındaki nüfusu arasında oldukça büyük farklılıklar vardır. Nüfustaki bu artışa paralel olarak hizmet götürülen alanlar da artmakta, böylece hizmetin eksiksiz olarak sunulmasında güçlüklerle karşılaşmaktadır. Örneğin, kış aylarında yeterli olan 2 adet çöp toplama arabası, yaz aylarında çok yetersiz kalmakta, çevre il ve ilçelerden geçici olarak sağlanan çöp arabaları ile hizmet verilmeye çalışılmaktadır.

Aynı sorun vidanjör için de geçerlidir. 2500'e yakın fosseptik çukurunun 3 vidanjörle boşaltılması özellikle yaz aylarında imkansız hale gelmektedir.

Temizlik ve ilaçlama gibi hizmetlerde de araç ve personel sıkıntısı yaşanmakta, geçici önlemlerle sorun çözümlenmeye çalışılmaktadır.

Kişiyeye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri ve Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri kapsamında belediye olarak verilen hizmetlerin yetersiz olduğu düşünülmektedir. Ancak bu konuda yasaların belediyelere verdiği yetkiler sınırlıdır. Bu hizmetlerden sorumlu birimler Sağlık Bakanlığı'na bağlı Sağlık Ocaklarıdır. Foça'da bu birimler, özellikle Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri konusunda oldukça yetersiz kalmaktadırlar. Örneğin, hafta sonları ve akşamları mesai bitiminden sonra gelen hastalar geri çevrilmekte, acil durumlarda ilk müdahale bile yapılmamaktadır. Çoğunlukla ilk müdahale, Belediye Sağlık Müdürlüğü elemanlarınca yapılmaktadır. Yasalarla yetki devri yapıldığı takdirde Kişiyeye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri ve Tedavi Edici Sağlık Hizmetlerinin Belediye tarafından çok daha başarılı ve etkin bir şekilde yürütüleceğine inanılmaktadır. Bu hizmetlere yönelik yeterli birikim Foça Belediyesi'nde mevcuttur.

Doğal ve tarihsel özellikleri nedeni ile 1990 yılında Bakanlar Kurulu tarafından "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen Foça'ya, Ulaştırma Bakanlığı'nın İzmir Limanı girdi kanalı taramasından çıkacak olan 6.5 metre küp civarındaki çevreye zararlı dip çamurunu atma kararı ve bu kararın Çevre Bakanlığı tarafından da onaylanması Foça Belediyesi'nin gündemindeki en önemli sorundur. Çevreye saygının insana saygı ile eşanlamda düşünüldüğü günümüzde bu kararın Foça halkına getirdiği ağır yük tartışılması gerekli bir konudur.